

NASZ

Region

Nr 2 (122) / 2017

Świętokrzyski Informator Samorządowy ISSN 1897-4546

gazeta bezpłatna

**Teatr
przed
rewolucją
str. 20-21**

Szansa na Świętokrzyską Victorię

Kapituła Świętokrzyskiej Victorii wybrała po 5 nominowanych w każdej z trzech kategorii nagrody - Samorządność, Przedsiębiorczość i Osobowość. Zwycięzców poznamy 28 lutego podczas uroczystej gali.

„Świętokrzyska Victoria” to nagroda Samorządu Województwa, której celem jest promowanie najbardziej aktywnych świętokrzyskich samorządów, przedsiębiorstw i osób - społeczników, działających na rzecz swoich środowisk. W każdej z trzech kategorii: przedsiębiorczość, samorządność i osobowość o statuetkę i prestiżowy laur zwycięzcy ubiega się pięć nominowanych. W skład kapituły plebiscytu wchodzi m.in. przedstawiciele samorządu województwa, laureaci poprzednich edycji, przedstawiciele świata nauki i biznesu oraz organizacji pozarządowych.

W piątek, 10 lutego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego odbyło się 2. posiedzenie Kapituły tegorocznej edycji konkursu, któremu przewodniczył marszałek województwa świętokrzyskiego, Adam Jarubas. Kapituła nagrody

wyłoniła nominowanych we wszystkich trzech kategoriach.

- Ponownie mieliśmy duże zainteresowanie nagrodą, zgłoszonych zostało 35 kandydatur. W kategorii Samorządność osiem, w kategorii Przedsiębiorczość jedenaście i w kategorii Osobowość szesnaście - mówi marszałek **Adam Jarubas**, który przywitał członków Kapituły.

W kategorii „**Osobowość**” Kapituła nominowała następujące osoby:

Ksiądz Jacek Kopeć - dyrektor Zespołu Szkół Katolickich Diecezji Kieleckiej. Jest kapłanem Koła nr 1 w Kielcach Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, wiceprezesa Międzyszkolnego Katolickiego Klubu Szachowego VICTORIA. Uczestniczy w działaniach promujących jedność różnych

Kościółów w Diecezji Kieleckiej. Współorganizuje Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, Ogólnopolski Dzień Judaizmu czy Świętokrzyski Rajd Pielgrzymkowy na Św. Krzyż.

Zbigniew Mielczarek - Jako szesnastoletni młody człowiek wstąpił do ZWZ - AK i działał na placówce w Mominie. Z tytułu walk w Armii Krajowej wielokrotnie wyróżniany m.in. Medalem ZiW, Krzyżem Partyzanckim, Krzyżem Armii Krajowej. Jest współorganizatorem struktur SZZAK w województwie świętokrzyskim i członkiem Wojewódzkiej Rady Kombatanów i Osób Represjonowanych w Kielcach. Był organizatorem i pierwszym dyrektorem dwóch Spółdzielczych Przedsiębiorstw Budowlanych w Kielcach i Tarnobrzegu. Inicjował i organizował upamiętnienia wielu miejsc walk partyzanckich AK i poległych żołnierzy w formie tablic i pomników.

Wybranych zostało po 5 nominowanych w każdej z trzech kategorii

Stanisław Rupniewski – W latach 1998-2014 radny Miasta Kielce, w tym w latach 1998-2002 Przewodniczący Rady Miasta Kielce. Z jego inicjatywy zostało reaktywowane Forum Gospodarcze Województwa Świętokrzyskiego. Współpracuje aktywnie z Wojewódzkim, Powiatowym i Miejskim Urzędem Pracy w Kielcach tworząc miejsca pracy dla absolwentów, przyjmując stażystów i praktykantów. W 2015 roku otrzymał z rąk Ministra Pracy i Polityki Społecznej dyplom Kreator Miejsc Pracy.

Bertus Servaas - Od 1992 Prezes Zarządu VIVE Textile Recycling, które jest sponsorem Vive Tauronu Kielce - klubu który do 2016 roku trzynastokrotnie wywalczył mistrzostwo Polski, zdobył 13 pucharów kraju, jest trzykrotnym medalistą Ligii Mistrzów a w sezonie 2015/2016 stanął na najwyższym podium EHF Champions League. Obok działalności biznesowej i sportowej Bertus Servaas jest również znanym filantropem i pomysłodawcą Fundacji VIVE Serce Dzieciom.

Rafał Staszewski - jest jednym z najbardziej aktywnych społeczników w naszym regionie działających na rzecz upowszechniania kultury i zachowania dziedzictwa kulturowego. Zainicjował i koordynuje m.in. Piknik Rycerski w Ossolinie, „Niezwykłą Pasterkę w Ossolinie” czy Festiwal Życia Monastycznego. Dwukrotnie – w 2012 i 2013 roku – otrzymał „Dyliżans”, najważniejszą nagrodę w polskim country za teksty utworów, które wybrane zostały piosenkami roku.

W kategorii „Przedsiębiorczość” Kapituła nominowała:

KH-KIPPER Sp. z o.o. - Firma została założona w 1997 roku. Jest wiodącym w Polsce producentem zabudów - wywrotek na samochody ciężarowe powyżej 12 t DMC. Posiada dwa zakłady produkcyjne k. Kielc: w Kajetanowie, gdzie mieści się siedziba firmy oraz w Skarżysku-Kamiennej. Łączne zatrudnienie wynosi obecnie 377 osób. Zdobyła wyróżnienie specjalne kapituły Motolea w kategorii Market Leader - Naczepy i Zabudowy, Medal Targów Autostrada-Polska, Rostra 2016 oraz nagrodę Orzeł Eksportu 2016 w województwie świętokrzyskim w kategorii Innowacyjny Eksporter.

Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe „Stoneczko” - powstało w 2011 r. i prowadzi pionierską działalność oświatową w Busko-Zdroju w zakresie innowacyjnego rozwiązywania zadań w dziedzinie pedagogiki. W chwili obecnej w placówce zatrudnionych jest 13 osób posiadających umowę o pracę. Przedszkole zostało wyróżnione tytułem „Dobrych Praktyk” przez Kuratorium Oświaty w Kiel-

cach za prowadzenie kreatywnych zajęć z wykorzystaniem nowoczesnych technik edukacyjnych oraz tytułem „Przedszkola z Pasją” przyznawanym przez ogólnopolską oficynę.

MAN Bus Sp. z o.o. – Zakład w Starachowicach stanowi w Grupie MAN Truck & Bus centrum kompetencyjne produkcji autobusów, gdzie produkowane są niskopodłogowe autobusy miejskie oraz grupy podłogowe, przewożące ludzi na całym świecie. Zatrudnia 2217 osób. Firma otrzymała Honorową nagrodę Starosty Starachowickiego „Żelazny Pierścień”, Tytuł „Inwestora w Kapitał Ludzki” 2015, wyróżnienie w konkursie „Pracodawca jutra” i Certyfikat „Profesjonalne Zarządzanie Zasobami Ludzkimi”.

Piekarnia u Ochenduszków sp. jawna - powstała w 1994 roku jako firma rodzina, od samego początku stawiając sobie za cel produkcję pieczywa tylko i wyłącznie zdrowego i wolnego od sztucznych i chemicznych dodatków i polepszaczy. Obecnie firma posiada 3 sklepy firmowe. Zatrudnia 23 osoby oraz kształci uczniów w zawodzie piekarz i cukiernik.

ZPUE S.A. - powstała w 1988 roku we Włoszczowie i jest krajowym liderem w dziedzinie produkcji stacji kontenerowych. W samym ZPUE S.A. jest zatrudnionych ponad 2 400 pracowników. Firma otrzymała w 2016 roku tytuły „Pracodawca – Organizator Pracy Bezpiecznej” oraz Świętokrzyski Lider Ekonomii Społecznej”. Zdobyła Puchar Ministra Energii 2016, Orła Eksportu Dziennika Rzeczpospolita oraz Złoty Medal i Złoty Volt na Targach w Poznaniu. W 2010 roku firma powołała do życia Fundację „Jesteśmy Blisko”, która pomaga osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

W kategorii „Samorządność” nominowane zostały:

Powiat Jędrzejowski – Rozbudowano w nim 18 obiektów mostowych wraz z infrastrukturą drogową w ciągu dróg powiatowych za ponad 68 mln złotych, przeprowadzono również bardzo trudne projekty scalania gruntów wsi Raszków, Słupia, Wielkopole w gminie Słupia Jędrzejowska. Prowadzony w nim był projekt „Własna firma - ja też potrafię”. Powiat Jędrzejowski zajął I miejsce w Ogólnopolskim Rankingu Gmin i Powiatów 2016, w 2015 roku zajął 4. miejsce w tym rankingu, a w 2014 był drugi.

Gmina Ostrowiec Świętokrzyski – Gmina dokonała przebudowy dawnego browaru przy ul. Siennieńskiej 54 w Ostrowcu Świętokrzyskim na potrzeby instytucji kultury – Miejskiej Biblioteki Publicznej, Miejskiego

Centrum Kultury oraz Biura Wystaw Artystycznych, która kosztowała 21,1 mln zł. Utworzone zostało w niej blisko 50 hektarów terenów inwestycyjnych w Ostrowcu Świętokrzyskim. Dzięki współpracy Gminy z Fundacją Pomocna Dłoń udaje się m.in. prowadzić Dzienny Dom Senior Wigor. Gmina w 2016 roku otrzymała nagrodę Byki Biznesu – przyznaną przez Świętokrzyską Izbę Gospodarczą za wkład w tworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i rozwoju gospodarczego.

Gmina Sitkówka – Nowiny – Dokonano w niej w ostatnich latach termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz zbudowano drogi gminne wraz z ciągami pieszymi i jazdami indywidualnymi za 586 tys. złotych. Gmina przygotowała blisko 17 hektarów terenów inwestycyjnych i wspiera przedsiębiorczość m.in. poprzez zwolnienia z podatku od nieruchomości. Otrzymała nagrodę gospodarczą Skrzydła 2013 oraz Świętokrzyską Nagrodę Jakości w kategorii „Organizacje publiczne - ochrona zdrowia” w 2016 roku.

Gmina Starachowice – w ostatnich latach przeprowadzono w niej inwestycje przebudowy kilku ważnych ulic oraz zagospodarowano Park Miejski. Dla inwestorów przygotowano zostały uzbrojone tereny inwestycyjne, położone w granicach Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Starachowice”. Gmina aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, wspiera działania kulturalne oraz dba o ochronę środowiska. W 2015 roku Gmina otrzymała wyróżnienie „Gmina Przyjazna Seniorom”.

Gmina Strawczyn – Najważniejszymi inwestycjami w niej w ostatnich latach były budowa Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Strawczynku oraz Zbiornika wodnego w Strawczynie, wartość odpowiednio 30,3 mln oraz 8,5 mln zł. Gmina przebudowała wiele dróg lokalnych, zbudowany został również kompleksowy obiekt przedszkola i żłobka w Strawczynie. Gmina kieruje oferty inwestycyjne do przedsiębiorców, współpracuje z wieloma krajami Europy w zakresie wymiany doświadczeń oraz ofert inwestycyjnych. Od 2012 roku Gmina otrzymała prawie 70 nagród, wyróżnień i certyfikatów, m.in. Perły Samorządu. W 2015 roku Gmina zajęła 1. miejsce jeżeli chodzi o wykorzystanie środków PROW na lata 2007 - 2013.

27 lutego kapituła wybierze zwycięzców w każdej kategorii, a dzień później odbędzie się uroczysta gala wręczenia nagród Świętokrzyska Victoria.

Mateusz Cieśliski

Samorządy o synergii i współpracy

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, ludzie świata nauki i społecznicy wzięli udział w Forum Samorządowym, zorganizowanym przez Powiat Kielecki pod hasłem „Gmina – Powiat – Województwo – Partnerstwo na Rzecz Mieszkańców i Rozwoju Regionu”. Dyskusja dotyczyła obszarów współpracy samorządów, ich autonomiczności i finansów. Honorowy patronat nad wydarzeniem objął marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas, który podczas spotkania przedstawił efekty polityki rozwoju regionalnego.

Spotkanie rozpoczęli, witając przybyłych gości, przewodniczący Rady Powiatu Kieleckiego **Jan Cedro** oraz starosta kielecki, **Michał Godowski**.

- Chcemy, by to forum stało się platformą wymiany doświadczeń ludzi samorządu. Musimy wykazywać się nieustępliwością, zaangażowaniem, odwagą i rozważą, aby móc skutecznie realizować coraz większe wyzwania stojące przed samorządami - podkreślali gospodarze spotkania. O obszarach współpracy i współdziałania powiatu kieleckiego z organami administracji publicznej mówił starosta Michał Godowski.

- Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego jest obecnie jednym z najważniejszych aspektów skutecznego rozwoju. Bez niego nie uda się osiągnąć dobrych efektów w niemal każdej dziedzinie samorządowego działania. Samorząd powinien decydować o jak największej ilości spraw, powinien mieć większą niezależność, również finansową. Niestety, istnieje trend odwrotny. Samorządy zapewniły szybszy i efektywniejszy rozwój regionów. Umiejętność realizowania zadań w partnerstwie jest zatem niezwykle mocna. Dziękuję samorządom gmin za to rozumienie partnerstwa, za to że naszym wspólnym celem jest dobro mieszkańców, bo dla nich tu jesteśmy. Dziękujemy marszałkowi województwa, Adamowi Jarubasowi za to, że w samorządzie mamy takiego ważnego partnera jak województwo - mówił **Michał Godowski**, który przedstawił efekty działań powiatu kieleckiego z innymi samorządami. Po jego wystąpieniu zaprezentowany został film ukazujący powiat kielecki i jego rozwój, również przy współpracy z samorządami gminnymi.

O samorządności w aspekcie powrotu do Polski resortowej mówił prof. Jerzy Stępień, były prezes Trybunału Konstytucyjnego, rektor uczelni Łazarskiego w Warszawie, kierujący Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej. - Rozpoczynaliśmy od istoty państwa scentralizowanego, jawiącego się jako aparat władzy i przymusu. Dzięki dwóm reformom udało się przywrócić Polsce samorząd, ale od czasu ich przeprowadzenia decentralizacja zatrzymała się.

Sala koncertowa Filharmonii Świętokrzyskiej gościła samorządowców z całego regionu

Teraz to się wręcz odwraca i samorządom odbiera się ich atrybuty - wyjaśniał **Jerzy Stępień**.

O finansach samorządów - ich aktualnym stanie, potrzebach i oczekiwaniach mówił natomiast Ludwik Węgrzyn, prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich. - Samorządność, samodzielność i samofinansowanie - te trzy zasady przyświecały utworzeniu powiatów. Teraz zadajemy sobie pytanie, co będzie dalej z nami. Powiaty mają bardzo ograniczoną możliwość pozyskiwania dochodów własnych i są pozbawiane części kompetencji, a powierza nam się zadania, które mają być naszymi własnymi. Państwo pozbywa się obowiązków wobec samorządów terytorialnych. Aby móc realizować zadania, trzeba mieć pieniądze, a władztwo musi być tutaj, w samorządzie, a nie centralnie dyktowane. Razem musimy walczyć o jego utrzymanie - mówił **Ludwik Węgrzyn**.

Podczas Forum marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas przedstawił „Efekty polityki rozwoju regionalnego”. - Naszymi celami strategicznymi były konkurencyjność, spójność i sprawność działania. Ostatnie lata przyniosły stały wzrost PKB w regionie - prawie 50% w stosunku do roku 2006, notujemy wzrost liczby pod-

miotów gospodarczych, przeciętnego wynagrodzenia i spadek bezrobocia. 91,1% ogółu ludności ma dostęp do wodociągów i jest to bardzo duży wzrost w porównaniu ze stanem sprzed dekady. Zanotowaliśmy największy w kraju procentowy wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej. O ponad 50% zwiększyła się liczba łóżek w szpitalach uzdrowiskowych i sanatoriach w województwie świętokrzyskim, poprawiają się również warunki życia. Wykorzystaliśmy 100% dostępnych nam środków unijnych i łącznie to była kwota aż 12,2 miliarda złotych - mówił marszałek **Adam Jarubas**, który zwracał również uwagę na zagrożenia w działalności samorządów.

- Podzielał wiele obaw, które dziś wybrzmiały. Są obecnie zakusy centralizacyjne, władze centralne nie ufają samorządom i mamy tego dowody, gdy kolejne instytucje przechodzą lub mają przejść pod władzę centralne. Dyskusje toczą się poza nami i mam o to głęboki żal. Ludzie na dole wiedzą czego potrzebują i powinni sami o sobie decydować. Dziękuję dziś za współpracę wszystkim samorządowcom. Proces rozwojowy to efekt naszych wspólnych działań i zawsze to podkreślam - dodał marszałek Adam Jarubas.

Mateusz Cieśliski

Dni Otwarte Funduszy Europejskich

Po raz kolejny zapraszamy do udziału w ogólnopolskiej akcji promocyjnej prezentującej efekty projektów unijnych i zmiany, jakie zachodzą w naszym województwie dzięki Funduszom Europejskim. Aby wziąć udział w Dniach Otwartych, wystarczy udostępnić swój projekt dla mieszkańców regionu i turystów przynajmniej na jeden dzień w okresie od 18 do 21 maja 2017 r.

Nie trzeba organizować dużego, spektakularnego eventu. Można „otworzyć” swój obiekt dla zwiedzających za darmo, pokazać miejsca niedostępne na co dzień, zaproponować zniżki lub dodatkowe atrakcje. Ciekawe dla uczestników są nie tylko miejsca związane z zabawą i rozrywką. Niezapomnianych wrażeń może dostarczyć wizyta na zapleczu teatru, filharmonii, biblioteki, czy możliwość zobaczenia zakładów produkcyjnych.

W marcu br. ruszy strona internetowa: www.dniotwarte.eu za pośrednictwem

której beneficjenci będą mogli zgłaszać swoje projekty do udziału w akcji. Najatrakcyjniejsze propozycje promowane będą w mediach ogólnopolskich i na kanałach społecznościowych.

W ramach współpracy dostarczymy też uczestnikom Dni Otwartych materiały promocyjne, plakaty, ulotki i zapewnimy atrakcje dla najmłodszych.

Akcję koordynuje Ministerstwo Rozwoju we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego.

KALEJDOSKOP

W Klasztorze na Karczówce marszałek Adam Jarubas, członek Zarządu Województwa Marek Szczepanik i ks. Jan Oleszko, rektor Klasztoru podpisali umowę finansową na realizację projektu pn. „Kompleksowa rewitalizacja Karczówki wraz z przystosowaniem do celów kulturalnych i turystyki historycznej” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Wartość całkowita inwestycji: 3 710 000 zł. Dofinansowanie unijne: 2 847 796 zł. Celem projektu jest zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych regionu poprzez kompleksową rewitalizację zabytkowego kościoła i klasztoru wraz z otoczeniem.

W Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie otwarto „Krajinę Soria Moria”, interaktywną grę dla zwiedzających z przewodnikiem, która nawiązuje do skandynawskich tradycji bajarskich. Nazwa „Soria Moria” odnosi się do jednej z najpopularniejszych baśni norweskich opowiadającej o zamku, który jest przedstawiany jako kraina szczęścia, a jego poszukiwanie to częsty motyw innych bajkowych narracji Północy.

Z udziałem marszałka Adama Jarubasa odbyła się w Brukseli Sesja Plenarna Europejskiego Komitetu Regionów oraz posiedzenie polskiej delegacji władz regionów i miast przy KR. Jednym z głównych tematów Sesji były m.in. priorytety półrocznej prezydencji maltańskiej w Radzie UE. Podczas posiedzenia polskiej delegacji przyjęto także priorytety prac grupy na rok 2017.

dokończenie na str. 7

Masz pytania? Napisz lub zadzwoń:

Anna Rdzanek-Kapsa, tel. 41 365 81 80, e-mail: Anna.Rdzanek-Kapsa@sejmik.kielce.pl
Departament Polityki Regionalnej Oddział Promocji, Informacji i Pomocy Technicznej

W Świętokrzyskiem Ci się uda!

Uczniów gimnazjów z województwa świętokrzyskiego zapraszamy do udziału w konkursie pn. „W Świętokrzyskiem Ci się uda. Tu warto mieszkać!”. Celem konkursu jest pokazanie korzystnych zmian, jakie zaszły w świętokrzyskich miastach i gminach od początku istnienia województwa, czyli od 1 stycznia 1999r. Konkurs ma także odpowiedzieć na pytanie, jak zmieniło się życie młodych ludzi, ich najbliższe otoczenie, miejsce nauki i wypoczynku. Na prace czekamy do 28 kwietnia.

Poprawiła się infrastruktura drogowa, powstały nowe placówki kultury, obiekty sportowe i rekreacyjne, w nowoczesny sprzęt zostały wyposażone szkoły i przedszkola, a uczelnie wyższe kształcące w stolicy województwa proponują coraz to nowsze kierunki studiów. Inne regiony zazdroszczą nam świetnych drużyn sportowych, które święcą triumfy nie tylko na arenie krajowej ale także międzynarodowej, skutecznie promując Świętokrzyskie.

Prace konkursowe mogą mieć formę: pracy pisemnej w formie eseju, pracy plastycznej w formie plakatu, prezentacji multimedialnej lub fotoreportażu. Wykonane indywidualnie lub w zespołach.

Uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu przewidziane jest w maju, podczas obrad Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody, m.in. tablety. Klasy, do

których uczęszczają zwycięzcy naszego konkursu otrzymają bezpłatne wejściówki do jednej ze świętokrzyskich atrakcji.

Organizatorem konkursu jest Biuro Komunikacji Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach. Regulamin konkursu na www.sejmik.kielce.pl

Redakcja

Od nas zależy czystość powietrza w Świętokrzyskiem

Dotacje na instalacje OZE, na wymianę kotłów i pieców na ekologiczne o wyższej sprawności, na przyłączenie się właścicieli domów jednorodzinnych do sieci ciepłowniczej lub gazowej, na zakup i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków, na modernizację indywidualnych kotłowni, zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków – to tylko część dostępnych instrumentów przygotowanych przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, które spowodują, że świadomie i skutecznie zadamy o środowisko.

Piotr Żołądek na spotkaniu informacyjnym z przedstawicielami samorządu terytorialnego

Konkretne działania będą wspomaganie ciekawymi akcjami edukacji ekologiczno-przyrodniczej oraz zielonymi szkołami. Wszystkie możliwości przedstawili Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego oraz Marek Gos, wiceprezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na spotkaniu informacyjnym z przedstawicielami samorządu terytorialnego 3 lutego w Starostwie Powiatowym w Kielcach.

- Z raportu Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska wynika, że na 50 zanieczyszczonych miast 30 są to miasta w Polsce. Potrzebne są konkretne działania. Dziś pokazujemy realne mechanizmy walki ze smogiem za pomocą środków unijnych. Dedykujemy 37 milionów złotych, gdzie za pośrednictwem samorządów bezpośrednim beneficjentem będzie indywidualne gospodarstwo domowe – mówi **Piotr Żołądek**. - Oczekujemy także regulacji prawnych ze strony rządu dotyczących określenia norm jakości paliw stałych oraz usta-

bilizowania cen paliw płynnych. Trzeba do tego podejść w sposób kompleksowy. Musimy działać wspólnie. Dbanie o nasze zdrowie to zadanie dla nas wszystkich.

Представione instrumenty umożliwiające dofinansowanie działań dla poprawy jakości powietrza oraz polepszenia efektów prowadzonej edukacji ekologicznej:

- wprowadzone przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego wraz z Zarządem tzw. projekty parasolowe do działania 3.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego dające możliwość ubiegania się przez gminy o dotacje dla mieszkańców z przeznaczeniem na **indywidualne instalacje OZE**,

- zaproponowany przez Wojewódzki Fundusz nowy instrument wsparcia, z którego można korzystać od 2017 roku – program dotacyjny na **wymianę kotłów/pieców na ekologiczne o wyższej sprawności, czy też przyłączenie się przez właścicieli do-**

mów jednorodzinnych do sieci ciepłowniczej lub gazowej pod nazwą „ZORZA” – Czyste powietrze nad Świętokrzyskiem,

- sprawdzony i dobrze przyjęty przez społeczeństwo województwa świętokrzyskiego w 2016 r., a obecnie kontynuowany – Program dla osób fizycznych „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez **modernizację indywidualnych kotłowni, zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków**”,

- rozpoczęty w 2016 roku i aktualnie kontynuowany program „Dofinansowanie **zakup i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków**”,

- możliwość sfinansowania przez Wojewódzki Fundusz w formie dotacji w 80 procentach w wybranych szkołach na terenie każdej gminy **powstania pracowni edukacji ekologiczno-przyrodniczych w 2017 roku** – jako reakcję na oczekiwania środowiska nauczycielskiego w zakresie wzmocnienia bazy dydaktycznej w celu podniesienia jakości kształcenia przyrodniczego i edukacji ekologicznej,

- sposobność uzyskania z Funduszu przez gminy – na podobnym jak wyżej poziomie – dofinansowania na **organizację przez szkoły tzw. zielonych szkół** – a więc wyjazdowej edukacji ekologicznej.

Spotkanie z władzami gmin było podsumowaniem całego cyklu spotkań informacyjnych, prowadzonych od czerwca ubiegłego roku na terenie wszystkich gmin województwa przez Fundusz wspólnie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek organizacyjnych samorządu województwa.

Szczegóły i zasady poszczególnych programów na: www.sejmik.kielce.pl

Paulina Strojna

Rekordowa sprzedaż biletów w turystyce w 2016 roku

Informowaliśmy już, że rok 2016 był znakomity jeżeli chodzi o sprzedaż miejsc noclegowych w województwie świętokrzyskim. Okazuje się, że rekordowa była również sprzedaż biletów do poszczególnych atrakcji turystycznych w naszym regionie i niemal wszystkie największe zanotowały znaczny wzrost liczby odwiedzających.

Baltów znów był jednym z liderów świętokrzyskiej turystyki

Jak wynika z danych zgromadzonych przez Departament Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, najchętniej odwiedzaną atrakcją turystyczną minionego roku w naszym województwie jest Jurapark w Baltowie, do którego w ubiegłym roku bilety zakupiono 340 tys. razy. Jest to najlepszy wynik tego miejsca od pięciu lat, wyższy o 20 tys. w porównaniu z rokiem 2015.

Ponad 310 tys. razy odwiedzano Klasztor na Świętym Krzyżu. Ponad 285 tys. biletów sprzedały w 2016 roku Targi Kielce. W gronie tych, których odwiedziło ponad 200 tys. osób są jeszcze Baseny Mineralne w Solcu - Zdroju oraz Zamek Królewski w Chęcinach. Blisko tej granicy były Sanktuarium Matki Bożej w Kalkowie - Godowie oraz Świętokrzyski Park Narodowy.

Warto zwrócić uwagę, że atrakcje Gminy Chęciny - m.in. Zamek Królewski, Kamienica Niemcówka, Jaskinia Raj, Park Etnograficzny w Tokarni czy Centrum Nauki w Podzamczu Chęcińskim łącznie sprzedały

ponad 550 tys. biletów, co jest wynikiem lepszym o prawie 100 tys. niż w ubiegłym roku.

460 tys. osób odwiedziło główne atrakcje Sandomierza, m.in. Bramę Opatowską, Trasę Podziemną czy Muzeum Okręgowe. Więcej odwiedzających było również w Europejskim Centrum Bajki w Pacanowie, które sprzedało 180 tys. biletów. Dużą popularnością cieszyły się również obiekty Muzeum Narodowego w Kielcach, odwiedzone łącznie ponad 173 tys. razy. Najpopularniejszy wśród nich był Dworek Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku.

Należy dodać, że niemal wszystkie największe atrakcje turystyczne naszego regionu zanotowały wyższą liczbę odwiedzających niż w roku 2015. W niektórych przypadkach wzrosty były bardzo duże, co powinno napawać dużym optymizmem, gdyż Świętokrzyskie coraz częściej jest wybierane za cel turystycznych podróży.

Łącznie 87 wymienionych w zestawieniu Urzędu Marszałkowskiego podmiotów sprzedało ponad 5,5 mln biletów.

Oto zestawienie najpopularniejszych atrakcji turystycznych naszego regionu:

1. Jura Park w Baltowie - 340 000 (w roku 2015 - 320 000) - (nr 1 w 2015)
2. Klasztor na Świętym Krzyżu - 310 049 (282 665) - (nr 2 w 2015)
3. Baseny Mineralne w Solcu-Zdroju - 210 947 (171 000) - (nr 5 w 2015)
4. Zamek Królewski w Chęcinach - 203 753 (164 227) - (nr 6 w 2015)
5. Sanktuarium Matki Bożej w Kalkowie - 199 727 (172 822) - (nr 4 w 2015)
6. Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie - 180 000 (175 672) - (nr 3 w 2015)
7. Brama Opatowska w Sandomierzu - 175 407 (brak danych w 2015r.)
8. Trasa Podziemna w Sandomierzu - 153 000 (brak danych w 2015r.)
9. Zamek Krzyżtopór w Ujeździe - 151 074 (158 451) - (nr 7 w 2015)
10. Szlaki turystyczne Świętokrzyski Park Narodowy - 143 935 (132 107) - (nr 8 w 2015)

Mateusz Cieśliski

Statuetkę „Przyjaciel Gminy Pierzchnica”, przyznawaną za szczególne zasługi oraz działania podejmowane na rzecz rozwoju i wspierania gminy Pierzchnica, otrzymał Piotr Żołądek, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Doceniono jego starania we wspieraniu gminy, m.in. w pozyskiwaniu środków finansowych oraz pomoc we wprowadzeniu jednostki OSP Gumienice do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Ponad 122 miliony złotych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego trafi do małych i średnich firm z regionu. Pieniądze przeznaczone są na wsparcie 195 projektów rozwojowych, związanych z zakupem nowoczesnych urządzeń, wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań i wzrostem zatrudnienia. Zarząd Województwa przyjął listę projektów do dofinansowania z działania „Wsparcie inwestycyjne sektora MŚP”. Całkowita wartość inwestycji, które zostaną zrealizowane z unijnym dofinansowaniem to ponad 201 milionów złotych!

Fundusze Europejskie Program Regionalny

W Centrum Konferencyjnym Sanatorium MARCONI odbyła się konferencja pn. „Jakość w ochronie zdrowia, w której uczestniczyli przedstawiciele środowisk związanych z branżą Turystyki Zdrowotnej i Prozdrowotnej. Podczas spotkania prestiżowymi certyfikatami uhonorowany został Uzdrawiskowy Szpital Kompleksowej Rehabilitacji KRYSZYNA.

Oprac. M.N.

Sejmik przyjął stanowiska w sprawie Szpitala „Górka” oraz infrastruktury sportowej

Podczas XXX Sesji Sejmiku Województwa radni przyjęli Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 - 2020 oraz dwa stanowiska Sejmiku, dotyczące włączenia Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno - Rehabilitacyjnego „Górka” im. dr Sz. Starkiewicza w Busku - Zdroju do tzw. „sieci szpitali” oraz zmian w zakresie realizacji Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej.

Obrady rozpoczęło rozpatrzenie projektów uchwał w sprawie likwidacji aglomeracji Kazimierza Wielka, wyznaczenia ponownie obszaru i granic tej aglomeracji oraz likwidacji aglomeracji Oleszno.

- Na wniosek gmin dokonujemy tej zmiany, która umożliwi korzystanie ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Projekty te zostały przesłane do konsultacji i otrzymały pozytywne opinie - wyjaśniał **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego. Radni jednogłośnie przyjęli wszystkie trzy uchwały.

Jednym z najważniejszych punktów obrad było przyjęcie uchwały Sejmiku w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020. Radni uczynili to jednogłośnie.

- Program ten jest kontynuacją dotychczas obowiązującego programu i obejmuje zakres działań, monitorowania i finansowania przeciwdziałania narkomanii w latach 2017-2020 - mówił **Marek Szczepaniak**, członek Zarządu Województwa.

Prezydium Sejmiku

- Przykładamy coraz większą wagę do zjawiska narkomanii, które niestety nasila się. Z roku na rok w budżecie naszego departamentu jest coraz więcej środków na jego zwalczanie. W dwóch ostatnich latach było to 70 tys. złotych, a w 2017 roku będzie to 100 tys. złotych. Współpracujemy bardzo dobrze z instytucjami, które mają

spójne zadania w tym zakresie. Dążymy do tego by zacieśnić współpracę i doprowadzić do częstszych spotkań osób odpowiedzialnych za wykonanie i monitorowanie tego planu. Nacisk postawimy chcemy w tym programie na profilaktykę, również rodziców i opiekunów - wyjaśnia **Anna Nocuń**, Dyrektor Departamentu Ochrony Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Do porządku obrad Sesji decyzją radnych dodany został punkt dotyczący przyjęcia Stanowiska w sprawie zakwalifikowania Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno - Rehabilitacyjnego „Górka” im. dr Sz. Starkiewicza w Busku - Zdroju do sieci szpitali.

- Istnieje bardzo duże zagrożenie, że Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno - Rehabilitacyjny „Górka” im. dr Sz. Starkiewicza w Busku - Zdroju nie znajdzie się w sieci szpitali, a przez to jego zasoby mogą nie być wykorzystywane i nie będzie możliwe przeprowadzanie tam zabiegów. To stano-

Zarząd Województwa Świętokrzyskiego

Radny Grzegorz Gałuszka prezentował Stanowisko Sejmiku w sprawie buskiego szpitala

wisko jest nie tylko naszym poglądem ale również pacjentów i pracowników szpitala - powiedział radny **Grzegorz Gałuszka**.

W stanowisku wymieniany jest bogaty dorobek Szpitala, jego zaplecze, innowacje, wysoki standard świadczonych usług i dotychczasowa działalność.

„Sejmik Województwa Świętokrzyskiego zwraca się z apelem do Ministra Zdrowia - Pana Konstantego Radziwiła o zakwalifikowanie Specjalistycznego Szpitala Ortopedyczno - Rehabilitacyjnego „Górka” im. dra Sz. Starkiewicza w Busku - Zdroju

do „sieci szpitali”. Opisane wyżej działania Szpitala, kompleksowość jego dorobku, zaangażowanie pracowników oraz satysfakcja pacjentów jest, naszym zdaniem, wystarczającą rekomendacją dla wsparcia starań, aby tak renomowanej placówce nie zagroziła degradacja z przyczyn finansowych. Byłaby to wielka strata zarówno dla mieszkańców województwa świętokrzyskiego jak też pacjentów z innych regionów kraju, leczących się w Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno - Rehabilitacyjnym „Górka” im. dra Sz. Starkiewicza w Busku Zdroju” - czytamy w Stanowisku, które zostało przyjęte jednogłośnie.

Podczas sesji przyjęte zostało również Stanowisko radnych w sprawie zmian w zakresie realizacji Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej. Przedstawił je członek Zarządu Województwa, Piotr Zołądek.

„Sejmik Województwa Świętokrzyskiego wyraża sprzeciw wobec reorientacji instytucjonalnej Programu Rozwoju Regionalnej Infrastruktury Sportowej, która została zapowiedziana w piśmie Sekretarza Stanu Jarosława Stawiarskiego z dnia 27 grudnia 2016 roku. Dokonana bez jakiegokolwiek konsultacji ze środowiskiem samorządowym zmiana stanowi kolejny przykład centralizacji dystrybucji środków publicznych, w tym przypadku pochodzących z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. [...] Dzięki stałej współpracy z pozostałymi jednostkami samorządu terytorialnego, Samorząd Województwa jest najlepiej zorientowany w potrzebach inwestycji sportowych w regionie” - argumentują radni.

Radni dokonali również zmiany uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2017-2033 oraz zmian w budżecie województwa na 2017 rok.

- Zmiany te mają na celu przede wszystkim jak najlepsze wykorzystanie środków unijnych - wyjaśniła **Maria Fidzińska - Dziurzyńska**, Skarbnik Województwa.

Mateusz Cieśliski

Stanowisko Sejmiku w sprawie Szpitala Górka zostało przyjęte jednogłośnie

Z Henryką Bochniarz dialog o dialogu

Z udziałem Henryki Bochniarz, przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego, odbyło się w Filharmonii Świętokrzyskiej posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Kielcach. Oprócz dyskusji na temat miejsca dialogu regionalnego w dialogu krajowym oraz dotychczasowych doświadczeń działalności WRDS w Kielcach, Rada powołała również Zespół problemowy ds. szkolnictwa.

Przed rozpoczęciem obrad posiedzenia plenarnego, odbył się briefing prasowy z udziałem najważniejszych gości dzisiejszych obrad.

- Przed nami pierwsze plenarne posiedzenie WRDS pod nowym przewodnictwem, a funkcję tę przejmuję po marszałku Adamie Jarubasie. Rada to bardzo słuszną inicjatywę, która daje szansę na rozmowę wszystkich grup społecznych i wypracowanie najlepszych strategii. Zakres naszej tematyki jest bardzo ciekawy, nie chcemy zajmować się jedynie kwestiami bieżącymi, ale również wybiegać w przyszłość - mówił przewodniczący WRDS w tym roku, **Tomasz Tworek**, prezes Świętokrzyskiego Związku Pracodawców Prywatnych Lewiatan, który dziękował za przybycie na dzisiejsze posiedzenie Henryce Bochniarz, przewodniczącej Rady Dialogu Społecznego.

Henryka Bochniarz odbywa obecnie wizyty w Wojewódzkich Radach Dialogu Społecznego, by lepiej zrozumieć specyfikę ich działania, porozmawiać o problemach, z jakimi się borykają i wyzwaniach, jakie przed sobą stawiają.

- Przywiązujemy dużą wagę do naszych działań lokalnych i chcemy by rola wojewódzkich rad dialogu społecznego była znacząca i również w tym zakresie będziemy proponować zmiany w ustawie. Przed objęciem przewodnictwa w Radzie, nie zdawałam sobie sprawy, jak ważna jest kwestia rotacji przewodnictwa. Już teraz widzimy, że przy zmianie przewodniczenia, świadomość i odpowiedzialność poszczególnych stron jest większa. Mam nadzieję, że zakres działania rady będzie jak najszerszy i będziemy dyskutować o najważniejszych kwestiach. Wiele zależy jednak od tego jaką rolę Rada będzie odgrywała i jaka będzie jej władza. Powinniśmy promować działalność Rady, informować o niej, ale mieć też świadomość, że najlepiej wypromuje się ona sama jeżeli będzie miała swoje zdanie w kwestiach ważnych, będzie szukała kompromisu i będzie polem dialogu. Chcemy być nie tylko recenzentami i konsultantami, ale również wykazywać się własną inicjatywą - mówiła **Henryka Bochniarz**.

Wraz z Henryką Bochniarz do stolicy województwa świętokrzyskiego przyjechali również m.in. prof. UW, dr hab. Jacek

Henryka Bochniarz i Tomasz Tworek

Męcina, członek Rady Dialogu Społecznego, przewodniczący Zespołu ds. prawa pracy RDS oraz Zbigniew Żurek, członek RDS, przewodniczący Zespołu ds. dialogu społecznego.

- Warto zwrócić uwagę na istotę dialogu społecznego, który jest nawiązaniem do łączenia dwóch grup interesów - konkurencyjności gospodarki i praw społecznych/pracowniczych. Rada daje szansę na integrację interesów wokół Polski obywatelskiej. RDS to nowe rozdzanie, jest czymś innym niż wcześniejsza Komisja Trójstronna, gdyż ma większe uprawnienia, a dialog w jej ramach znaczy więcej. Każde spojrzenie pozwala lepiej kształtować Radę Dialogu Społecznego i na poziomie województw mogą zostać wypracowane rozwiązania, które będą przeniesione na poziom centralny. Ważne abyśmy zbierali te doświadczenia, które przełożą się na lepsze rozwiązania - mówił **prof. Jacek Męcina**.

Po briefingu odbyło się posiedzenie plenarne Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego. Jego pierwszym punktem było powołanie Zespołu problemowego do spraw szkolnictwa przy WRDS. Do jego zadań

będzie należało analizowanie rozwiązań oraz formułowanie opinii i wniosków w zakresie wdrażania reformy oświatowej, promocji i rozwoju kształcenia zawodowego, dostosowania szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy i funkcjonowania ustawy o zintegrowanym systemie kwalifikacji. Przewodniczącym zespołu został Marek Banasik - członek WRDS, wiceprezes Świętokrzyskiego Związku Pracodawców Prywatnych Lewiatan.

Już podczas posiedzenia plenarnego, Henryka Bochniarz zwróciła się do członków Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Kielcach, podkreślając rolę wojewódzkich Rad i zapewniając, że podejmowane są działania, aby zapewnić im lepsze funkcjonowanie. Zbigniew Żurek przedstawił natomiast stan prac nad nowelizacją ustawy. Podczas dyskusji z członkami Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, poruszone były również kwestie zespołów problemowych, transportu zbiorowego, przedstawicielstwa wojewódzkich rad w Radzie Dialogu Społecznego czy porozumieniach pracowników z pracodawcami.

Mateusz Cieśliski

Podczas posiedzenia plenarnego powołany został Zespół problemowy ds. szkolnictwa

Umowa na budowę obwodnicy Zbludowic podpisana

Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach podpisał w Busku - Zdroju umowę na realizację inwestycji budowy obwodnicy Zbludowic - inwestycji niezwykle potrzebnej dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu podróżnych na Poniidziu. Jej wagę podkreślali obecni na spotkaniu marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas, wicemarszałek Jan Maćkowiak oraz radny Sejmiku Mieczysław Sas.

Zadanie pod nazwą „Budowa obwodnicy m. Zbludowice” realizowane będzie w systemie „zaprojektuj i wybuduj” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Wartość inwestycji to 29 838 886,73 zł brutto.

W podpisaniu umowy brali udział marszałek województwa świętokrzyskiego Adam Jarubas, wicemarszałek Jan Maćkowiak oraz radny Sejmiku Województwa, Mieczysław Sas.

- Ta droga to marzenie wielu pokoleń samorządowców z Buska - Zdroju, chcących zapewnić bezpieczną komunikację i odciążyć strefę uzdrowiskową. To z pewnością historyczny moment i bardzo dziękuję wszystkim samorządowcom i mieszkańcom, że mogło do niego dojść - mówi marszałek **Adam Jarubas**, który wspominał również o planowanej budowie mostu na Wiśle w Nowym Korczynie jako bardzo ważnym połączeniu województwa z południem kraju.

Początek trasy nowej obwodnicy przewidziano na skrzyżowaniu drogi wojewódzkiej nr 973 z dwiema drogami powiatowymi nr DP 0084T i nr DP 0085T. Inwestycja obejmuje budowę jednojezdniowej drogi o długości około 6,7 km, wraz z drogami dojazdowymi oraz skrzyżowaniami (w tym 2 ronda) i obiektami inżynierskimi (w tym 2 wiadukty nad drogami gminnymi). Szczegóły inwestycji przedstawił wicemarszałek województwa świętokrzyskiego, Jan Maćkowiak.

- Dziękuję władzom lokalnym za zaangażowanie w tej

To bardzo ważny moment dla lokalnej społeczności

Dyrektor Damian Urbanowski prezentuje przebieg obwodnicy

sprawie, dziękuję za przygotowanie i opracowanie tej nietawnej inwestycji. Trzeba podkreślić tu aspekt bezpieczeństwa, które znacznie poprawi się po realizacji tej inwestycji. Do sierpnia tego roku wykonawca jest zobowiązany uzyskać zezwolenie na realizację inwestycji drogowej, a zakończenie całej inwestycji ma nastąpić w maju 2019 roku. Oprócz dwóch rond i dwóch obiektów inżynierskich, zbudowane zostanie również odwodnienie drogi, a pobocza rozstaną utwardzone.

Jezdnia będzie miała 7 metrów szerokości. Planowane jest również zbudowanie parkingu dla samochodów z miejscem do ważenia samochodów ciężarowych - powiedział wicemarszałek **Jan Maćkowiak**.

Na kwestię poprawy bezpieczeństwa mieszkańców zwracał również uwagę radny **Mieczysław Sas** - Ta obwodnica jest naprawdę bardzo potrzebna, dotychczas w Zbludowicach było bardzo niebezpiecznie, droga była wąska,

podobnie jak pobocze, którym dzieci uczęszczały do szkoły, a chodnika tam nie było - mówił.

Biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia dojazdu do działek rolnych, przy projektowanej obwodnicy zakłada się budowę dróg dojazdowych o szerokości jezdni 3,5 m. Przewidziano też wykonanie stacji meteo wyposażonej w urządzenia monitorujące w zakresie informacji pogodowej umieszczonej na stronie internetowej Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich. Urządzenia służące ochronie środowiska, jakie wstępnie planuje się w ramach realizacji tej inwestycji to: przejścia dla zwierząt głównie dla zwierząt małych lub płazów w przepustach, rozwiązania ochrony przed hałasem w rejonie zbliżeń do zabudowy zagrodowej czy systemy odwodnienia drogi z układami oczyszczania.

- Inwestowanie w drogę w Zbludowicach nie miało sensu, gdyż było tam bardzo wąsko, dlatego obwodnica jest optymalnym rozwiązaniem. Tu realizujemy wszystko naraz, choć początkowo było planowane w dwóch etapach. Myślę, że patrząc na dotychczasowe inwestycje realizowane przez wykonawcę, termin jej zakończenia jest jak najbardziej realny - dodał **Damian Urbanowski**, dyrektor Świętokrzyskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Wykonawcą wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego została firma SKAN-SKA S.A.

Mateusz Cieślicki

Szpital z certyfikatem jakości

Klinika Położnictwa i Ginekologii Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach otrzymała certyfikat akredytacyjny przyznany przez Europejską Radę i Kolegium Położnictwa i Ginekologii. Kielecka klinika jest jedną z sześciu placówek medycznych w Polsce posiadających to prestiżowe wyróżnienie. Certyfikat potwierdza wysoki standard i jakość leczenia oraz szkolenia podyplomowego w dziedzinie położnictwa i ginekologii.

– Certyfikat został przyznany po pobycie w Wojewódzkim Szpitalu Zespołowym uznanych profesorów i reprezentantów EBCOG oraz Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, a także Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego. Klinika Położnictwa i Ginekologii Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach była piątym ośrodkiem w Polsce, który uzyskał certyfikat przyznany przez EBCOG. Obecnie posiada go łącznie sześć klinik w kraju w Warszawie, Łodzi, Krakowie, Poznaniu, Kielcach i Szczecinie - mówił **Wojciech Rokita**, kierownik Kliniki Położnictwa i Ginekologii Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach.

Akredytację przyznaną przez EBCOG otrzymują jednostki, które posiadają zaplecze naukowe, prowadzą działalność

Profesor Stanisław Głuszek prezentuje certyfikat jakości

naukową i ściśle współpracują z uniwersytetem. Wojewódzki Szpital Zespołowy w Kielcach stanowi zaplecze kliniczne Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu UJK.

- Wyniki certyfikacji, które przełożyły się na otrzymaną akredytację umiejscawiają nasz uniwersytet w gronie wzorc-

wych ośrodków w kraju. Pomimo, że jesteśmy młodym środowiskiem medyczno-akademickim uzyskujemy bardzo wysokie standardy - mówił **Stanisław Głuszek**, prorektor ds. medycznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Przyznanie dokumentu potwierdza wysoki, europejski

standard i jakość leczenia oraz szkolenia podyplomowego w Klinice Położnictwa i Ginekologii Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach.

- Pasja i zaangażowanie lekarzy ma ogromny udział w tym wyróżnieniu. Jest to ważny certyfikat zarówno dla środowiska medycznego jak i pacjentów. Możliwość specjalistycznego kształcenia i prowadzenia staży dla lekarzy z krajów Unii to także szansa na dalszy rozwój naszego uniwersytetu - mówił **Adam Jarubas**, marszałek województwa świętokrzyskiego.

W praktyce posiadanie certyfikatu oznacza m.in. możliwość odbywania w klinice staży specjalizacyjnych w dziedzinie położnictwa i ginekologii, przez lekarzy z krajów Unii Europejskiej.

Monika Warelis

IBUK Libra w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Kielcach

Od 2 stycznia 2017 r. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Kielcach wraz z filiami wznowiła usługę czytelnia on-line publikacji IBUK Libra należącą do Wydawnictwa PWN.

IBUK Libra to największa w Polsce platforma on-line, która zapewnia całodobowy dostęp do wirtualnej czytelnia. Użytkownicy mają szybki podgląd pełnych tekstów książek oraz spersonalizowane osobiste konto myIBUK. Szereg narzędzi do pracy z tekstem, tj. zaznaczanie fragmentów, tworzenie notatek oraz powiązanie treści ze słownikami i encyklopediami PWN znacznie ułatwia korzystanie z serwisu. Ponadto wirtualna czytelnia jest dostępna również na urządzeniach mobilnych.

Czytelnicy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach mogą korzystać z ponad 1000 tytułów publikacji IBUK Libra z m. in. takich dziedzin, jak: informacja naukowa, medycyna, informatyka, ekono-

mia, pedagogika, psychologia, socjologia, prawo, nauki humanistyczne oraz matematyczno-przyrodnicze.

Ponadto wśród dostępnych w serwisie IBUK Libra książek znajdują się słowniki, leksykony, podręczniki i lektury szkolne oraz literatura popularna.

Dostęp do katalogu IBUK Libra jest możliwy poprzez stronę internetową <http://www.pbw.kielce.pl/>. Należy wybrać zakładkę Czytelnia on-line, następnie Czytelnia IBUK w domu /w bibliotece. W przypadku korzystania z serwisu poza biblioteką należy pobrać kod pin dostępny w Wydziale Zbiorów Multimedialnych lub w filiach biblioteki na podstawie aktualnej legitymacji bibliotecznej. Wszelkie informacje

dotyczące sposobu logowania dostępne są na stronie internetowej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach w zakładce Czytelnia on-line.

Katarzyna Garbuzik
PBW Kielce

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

W Morawicy kształcą po europejsku

Na praktyki zawodowe do Portugalii wyjeżdża pod koniec marca pierwsza grupa uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy. Placówka rozpoczyna realizację projektu „Europejski wymiar medycznego kształcenia zawodowego” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, który jest finansowany z Funduszy Europejskich. Kwota dofinansowania ze środków Unii Europejskiej to ponad 308 tys. zł. Realizacja projektu zakończy się w czerwcu 2018 r.

Celem projektu jest doskonalenie zawodowe i rozwój osobisty uczniów oraz kadry pedagogicznej CKZiU w Morawicy. W programie weźmie udział 34 uczniów i słuchaczy placówki, którzy wyjadą na dwutygodniową praktykę zawodową w portugalskich przedsiębiorstwach. Natomiast 14 nauczycieli odbędzie szkolenie typu „job shadowing” w instytucjach kształcenia zawodowego, polegające na obserwacji osób pracujących na danych stanowiskach i towarzyszeniu im podczas wykonywania przez nie codziennych obowiązków. Po zakończonej rekrutacji do pierwszej grupy zakwalifikowało się 17 uczniów kształconych w zawodach: technik masażysta, technik

usług kosmetycznych, technik farmaceutyczny, technik elektroradiolog, opiekun medyczny i terapeuta zajęciowy oraz 7 nauczycieli przedmiotów zawodowych. Pierwsza grupa uczniów będzie przebywać na praktykach od 26 marca do 8 kwietnia 2017 r. Nauczyciele natomiast odbędą szkolenie w dniach 26 marca – 1 kwietnia 2017 r.

Poprzez realizację tego typu przedsięwzięć szkoła chce kształcić mobilnych absolwentów, którzy bez obaw będą funkcjonować na europejskim rynku pracy. Uczestniczący w projekcie nauczyciele zaobserwują natomiast metody medycznego kształcenia zawodowego w Portu-

galii i ewentualne innowacje wprowadzają w program nauczania w CKZiU. Działania te mają na celu unowocześnianie szkoły i podnoszenie jej atrakcyjności.

Partnerem projektu jest Stowarzyszenie Mobility Friends w Barcelos, odpowiedzialne za dobór placówek do odbycia praktyk i szkoleń, monitoring, organizację zakwaterowania i wyżywienia oraz program kulturowy. Projekt obejmuje przygotowanie językowo-kulturowo-pedagogiczne, zarówno w Polsce, jak i w Portugalii. Przed wyjazdem uczestnicy projektu doskonalą umiejętności posługiwania się językiem angielskim, który jest językiem projektu, ale planowane są również zajęcia z podstaw języka portugalskiego.

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy to placówka z ponadpięćdziesięcioletnią tradycją w kształceniu kadr medycznych, która w swojej ofercie kształcenia na nowy szkolny, od 1 września 2017 roku, ma następujące zawody: technik usług kosmetycznych (2 lata), technik masażysta (2 lata), technik farmaceutyczny (2 lata), terapeuta zajęciowy (2 lata), technik elektroradiolog (2,5 roku), technik sterylizacji medycznej (1 rok), opiekun medyczny (1 rok). Nauka jest bezpłatna, a niektórych kierunkach kształcenie odbywa się w systemie sobotnio-niedzielnym. Więcej o szkole na stronie internetowej placówki: www.szkola-medyczna.com.pl.

źródło: CKZiU w Morawicy

Zajęcia w pracowni masażu w CKZiU w Morawicy

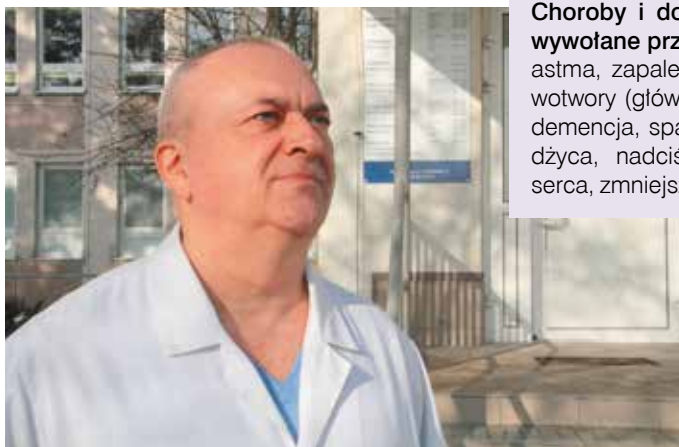
Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

Zabójczy smog

Smog, czyli mglista zawiesina, w skład której wchodzi związki chemiczne i pyły w połowie lutego nadal utrzymywał się w województwie świętokrzyskim. Ma olbrzymi wpływ na nasze zdrowie. Może wywołać chorobę płuc, astmę, zapalenie oskrzeli, nowotwory, a nawet depresję, a u osób starszych demencję. Najbardziej narażeni na oddziaływanie zanieczyszczonego powietrza są ludzie starsi, dzieci, kobiety w ciąży.

W styczniu 2017 roku na terenie południowej Polski powietrze było rekordowo zanieczyszczone. Normy pyłów PM10 i PM2,5 w niektórych miastach zostały przekroczone nawet o 3000%. W województwie świętokrzyskim dochodziło do ośmiokrotnie przekroczonej norm zanieczyszczenia powietrza. Jeszcze w połowie lutego smog utrzymywał się.

- Nawet nie zdajemy sobie sprawy jak znacząco wdychanie takiego powietrza wpływa na nasz organizm. Smog zawiera tlenki siarki, azotu, węgla, benzo-pireny. Te ostatnie są związkami chemicznymi o silnym działaniu rakotwórczym, które znajdują się w dymie papierosowym – mówi **Grzegorz Szymański**, lekarz specjalista chorób płuc w Wojewódzkiej Przychodni przy Szpitalu w Czerwonej Górze. – Smog

Grzegorz Szymański, lekarz specjalista chorób płuc w Wojewódzkiej Przychodni przy Szpitalu w Czerwonej Górze

dla nas jest tak samo szkodliwy jak dym papierosowy dla palaczy – dodaje doktor.

Najmocniej skutki smogu mogą odczuwać dzieci, kobiety w ciąży, osoby starsze i wszyscy, którzy cierpią z powodu

chorób przewlekłych, chorób układu oddechowego i krążenia. U dzieci z powodu nadmiernego wdychania smogu można zaobserwować objawy obronne organizmu, czyli: zapalenie śluzówek, zaczerwienione oczy, wydzielina z nosa. Dzieciom spada odporność organizmu, przez co są narażone na infekcje bakteryjne i wirusowe, alergie, astmę.

- Regularne i długotrwałe wdychanie takich zanieczyszczeń jest rakotwórcze. W innych

Choroby i dolegliwości, które mogą być wywołane przez smog:

astma, zapalenie oskrzeli, choroba płuc, nowotwory (głównie rak płuc i krtani), depresja, demencja, spadek odporności, alergia, miażdżyca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność serca, zmniejszenie masy urodzeniowej płodu.

przypadkach może wystąpić zaostrzenie stanów przewlekłych typu astma, u dzieci zapalenie śluzówek, zaczerwienione oczy, wydzielina z oczu – to objawy obronne organizmu – mówi Grzegorz Szymański. – W smogu oprócz tlenu bardzo szkodliwy jest pył drobnocząsteczkowy, który dostaje się głęboko do płuc, uszkadza pęcherzyki płucne, blokuje wymianę powietrza w płucach i przekłada się to na zaburzenia krążenia.

Wdychanie smogu oprócz tego, że skraca życie, ma wpływ na zaburzenia układu nerwowego. - Najdrobniejsze cząsteczki szkodliwego pyłu mogą przenikać do krwi i w ten sposób rozprzestrzeniać się po całym organizmie, docierając nawet do mózgu. Stąd uważa się, że smog może mieć wpływ na depresję oraz demencję – wyjaśnia doktor Szymański, który potwierdza, że w województwie świętokrzyskim coraz więcej pacjentów przychodzi z objawami, które świadczą o nadmiernym wdychaniu zanieczyszczonego powietrza. Najczęściej są to pacjenci, którzy prowadzą także niezdrowy tryb życia, palą papierosy.

Jak się chronić przed smogiem? – Można ograniczyć ruch samochodów, tzn. czasem zamienić auto na autobus, rower, lub spacer. Ci, którzy są najbardziej narażeni: kobiety, dzieci, starsi powinni w tych dniach, gdzie zagrożenie jest największe zostać w domu. Trzeba zapobiegać i dbać o środowisko nie spalając w piecach odpadów – dodaje lekarz.

Paulina Strojna

Składniki smogu:

Pył zawieszony PM10 – zawiera substancje toksyczne, m.in. benzo-pireny, metale ciężkie oraz dioksyne i furany. Poziom dopuszczalny stężenia średniodobowego wynosi 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ i może być przekraczany nie więcej niż 35 razy w ciągu roku.

Pył zawieszony PM2,5 – najbardziej szkodliwy, powstaje w wyniku przemian dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, amoniaku, lotnych związków organicznych i trwałych związków organicznych. W powietrzu może pozostawać przez wiele dni lub tygodni, przenika do najgłębszych partii płuc.

Smog nad Kielcami

Wsparcie rozwoju edukacji przedszkolnej

W poniedziałek, 20 lutego w Szkole Podstawowej w Zaborowicach w gminie Mniów odbyło się uroczyste podpisanie umów na realizację 13 projektów w ramach Poddziałania 8.3.1 „Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej” w ramach RPOWŚ 2014-2020. Łączna wartość projektów to ponad 7 mln 400 tys. zł, w tym wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego to 6 mln 260 tys. zł.

Jak wyjaśnił **Adam Żebrowski**, zastępca dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego UMWS, w ramach wszystkich projektów, obejmowanych dofinansowaniem, powstanie łącznie 355 nowych miejsc w przedszkolach, zaś z opieki i zajęć dodatkowych skorzysta w sumie 539 dzieci.

Poddziałanie „Upowszechnianie i wzrost jakości edukacji przedszkolnej” umożliwi zakładanie nowych przedszkoli oraz zwiększenie liczby miejsc w już istniejących placówkach, a także rozwijanie wysokiej jakości oferty edukacyjnej przedszkoli. Projekty, oprócz bieżącego finansowania nowych miejsc w przedszkolach, umożliwiają

także zakup nowoczesnego wyposażenia, np. zabawek edukacyjnych, materiałów dydaktycznych, mebli itp. Ponadto dzieci, w tym szczególnie te ze specjalnymi potrzebami (np. z niepełnosprawnościami), oprócz codziennej opieki pedagogicznej, realizowanej w ramach podstawy programowej, mogą korzystać z różnego rodzaju zajęć dodatkowych, wspierających ich wszechstronny rozwój.

O efektach konkursu opowiedział **Piotr Żołądek**, członek Zarządu Województwa Świętokrzyskiego, dziękując gościom za obecność i starania o rozwój najmłodszych. - Wszystko zaczyna się od przedszkola. Jakość edukacji, forma oraz

Podpisanie umów na realizację 13 projektów w obszarze edukacji przedszkolnej

sposób, w jaki przygotowujemy młode dziecko, od tego zależy jego dalszy rozwój. Każdy samorząd, każda szkoła ma swoje ambicje, a my tak staraliśmy się dedykować nasze programy, by każdy mógł z tego wsparcia skorzystać. Początek był bardzo trudny, bo kiedy dokonaliśmy pierwszej analizy, tylko 36 %, dzieci w naszym województwie było objętych edukacją wczesnoszkolną, gdy średnia krajowa wynosiła 49 %. Mieliśmy spory dystans do pokonania. Na dziś podnieśliśmy statystyki, 76% dzieci ze świętokrzyskiego jest objętych wychowaniem przedszkolnym i cały czas staramy się, aby jak największa liczba maluchów została tym programem objęta, jak widok szczęśliwych dzieci – podkreślił **Piotr Żołądek**.

Uroczystość podpisania umów umiliły prezentacje artystyczne w wykonaniu przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych z gminy Mniów.

Ze wsparcia finansowego na rozwój przedszkoli skorzysta między innymi właśnie gmina Mniów, w której powstaną 3 nowe oddziały przedszkolne: jeden w Cierkach dla 15 dzieci, drugi w Grzymałkowie dla 25 dzieci, trzeci w Mniowie z filią w Rogowicach dla 15 dzieci. Łącznie powstanie tu 55 nowych

miejsc wychowania przedszkolnego. W ramach projektu doposażona zostanie baza dydaktyczna przedszkoli. Projekt będzie realizowany do 30 września 2017r. Trwałość nowoutworzonych miejsc przedszkolnych zostanie zachowana przez okres 2 lat po zakończeniu realizacji projektu. Wartość projektu (w tym dofinansowanie) to ponad 750 tys. zł.

Dodatkowe miejsca dla 20 najmłodszych mieszkańców powstaną także w gminie Smyków, w Punkcie Przedszkolnym przy Szkole Podstawowej w Królewcu. Dzięki projektowi liczba miejsc na terenie gminy wzrośnie z 58 do 78, co pozwoli zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy w 50%. Projekt zakłada: wygenerowanie dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego, poszerzenie oferty edukacyjnej o dodatkowe zajęcia, stworzenie optymalnych warunków rozwoju dzieci z niepełnosprawnościami oraz deficytami rozwojowymi poprzez organizację zajęć pedagogiczno-psychologicznych i logopedycznych, zakup całodziennego żywienia, zakup pomocy dydaktycznych i zabawek, zakup wyposażenia do przedszkoli oraz wydłużenie czasu pracy już istniejących placówek.

Sara Kołodziej

- 76% dzieci ze Świętokrzyskiego jest objętych wychowaniem przedszkolnym - mówił Piotr Żołądek

Uroczystość podpisania umów umiliły prezentacje artystyczne w wykonaniu przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych z gminy Mniów

To był pracowity czas

2016 był intensywnym rokiem dla Funduszy Europejskich. Zdecydowanie odczuli to pracownicy Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w województwie świętokrzyskim oraz wszyscy pracownicy Urzędu Marszałkowskiego, którzy przygotowują konkursy i oceniają wpływające wnioski. Ponad 4 tysiące konsultacji udzielonych w Punktach świadczy, że był to również bardzo pracowity rok dla tych, którzy w swoim imieniu i w imieniu swoich instytucji przygotowywali dokumentację do konkursów.

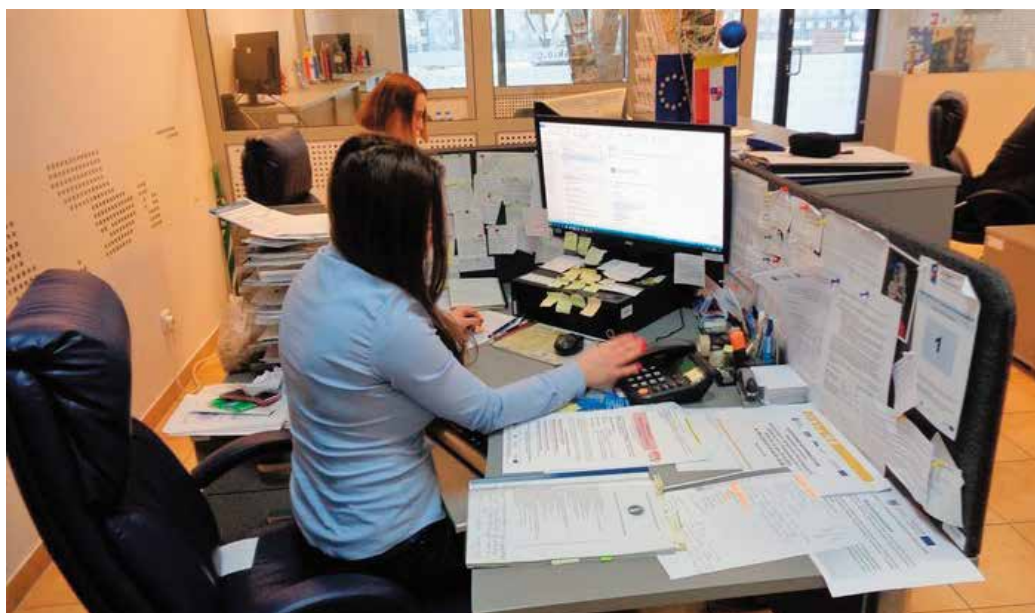
Co najbardziej interesowało klientów Punktów?

Rozpiętość tematów jest ogromna: innych informacji potrzebują osoby, które pracują nad konkretnym wnioskiem, innych osoby, które chcą dowiedzieć się czy unijne programy mają ofertę i dla nich. Specjaliści ds. Funduszy Europejskich starają się pomóc wszystkim, choć wyzwania bywają trudne. Bardzo często zwracają się do nich właściciele małych firm i osoby, które chcą otworzyć własną działalność gospodarczą. Udzielane są informacje stowarzyszeniom, samorządom lokalnym, przedstawicielom sektora edukacji: szkolnej i przedszkolnej. Wszyscy myślą o rozwoju, tworzeniu nowych inwestycji i nowych możliwości. Choć potrzeby mogą być podobne, to sytuacja i plany pytających różne. Każde pytanie trzeba rozpatrywać indywidualnie.

Odwiedzajcie nas!

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich (PIFE) stanowią ogólnopolską sieć, koordynowaną przez Ministerstwo Rozwoju. Do sieci PIFE należą trzy punkty zlokalizowane w województwie świętokrzyskim. Są to: Główny Punkt Informacyjny w Kielcach, Lokalny Punkt Informacyjny w Sandomierzu oraz Lokalny Punkt Informacyjny w Busku-Zdroju. Wszystkie trzy Punkty Informacyjne znajdują się w strukturach Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Konsultanci Punktów Informacyjnych udzielają nieodpłatnie odpowiedzi na pytania dotyczące możliwości uzyskania

W 2016 roku pracownicy sieci PIFE województwa świętokrzyskiego udzieliili ponad 4 tys. konsultacji bezpośrednich oraz ponad 10 tys. konsultacji telefonicznych

dofinansowania oraz rozliczania projektów w ramach Funduszy Europejskich. Konsultacje mogą mieć formę telefoniczną, e-mailową i osobistą w siedzibie. Istnieje także możliwość przeprowadzenia indywidualnej konsultacji u klienta. Może mieć ona miejsce w przypadku, gdy klient jest osobą niepełnosprawną i ma utrudnione możliwości dotarcia do najbliższego punktu. Indywidualna konsultacja może być też przeprowadzona dla kilku osób jednocześnie (np. pracownicy JST, instytucji publicznych, kilka firm). Ponadto Punkty PIFE udostępniają nieodpłatnie publikacje o funduszach europejskich, organizują spotkania informacyjne i szkolenia dla za-

interesowanych pozyskaniem dotacji oraz dla beneficjentów. Ponadto pracownicy sieci PIFE prowadzą Mobilne Punkty Informacyjne na terenie województwa świętokrzyskiego.

W 2016 roku pracownicy sieci PIFE województwa świętokrzyskiego udzieliili ponad 4 tys. konsultacji bezpośrednich w siedzibach punktów oraz ponad 10 tys. konsultacji telefonicznych. Ponadto pracownicy punktów informacyjnych 167 razy zorganizowali wyjazdy do miast i gmin w ramach Mobilnego Punktu Informacyjnego, udzielając prawie 1200 konsultacji. Przeprowadzono także 31 spotkań informacyjnych, które zgromadziły 384 beneficjentów.

Pracownicy punktów informacyjnych uczestniczyli także w życiu lokalnych społeczności, poprzez organizowanie stoisk informacyjnych podczas targów pracy, konferencji, dożynek, lokalnych świąt i uroczystości. Wraz z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach przeprowadzono ponad 100 spotkań dotyczących gospodarki niskoemisyjnej.

Wśród zainteresowanych pozyskaniem informacji na temat funduszy europejskich byli przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, rolnicy, a także osoby bezrobotne.

Informacje na temat danych kontaktowych znajdują się w zakładce „Punkty Informacyjne” na stronie www.rpo-swietokrzyskie.pl oraz pod numerami telefonów:

- Siedziba przy ul. Św. Leonarda 1 w Kielcach: 41 343-22-95; 41 340-30-25; 41 301 01 18
- Siedziba przy ul. Mickiewicza 15 w Busku-Zdroju: 41 378-12-06; 41 370-97-17
- Siedziba przy ul. Mickiewicza 34 w Sandomierzu: 15 832-33-54; 15 864-20-74

Dobry rok w kulturze

Wykupienie udziałów i przejście na pełną własność budynku Teatru S. Żeromskiego oraz przejście i włączenie Muzeum Regionalnego w Wiślicy w struktury Muzeum Narodowego w Kielcach – to dwa najistotniejsze ubiegłoroczne przedsięwzięcia dotyczące instytucji kultury podległych samorządowi województwa. Podczas posiedzenia Zarząd Województwa przyjął informację dotyczącą sytuacji finansowej marszałkowskich instytucji kultury w 2016 roku.

Na koniec ubiegłego roku sytuacja finansowa wojewódzkich instytucji kultury nie budzi zastrzeżeń. Instytucje na bieżąco, zgodnie z obowiązującymi terminami płatności, regulują wszystkie zobowiązania.

- Z pewnością wykupienie od współwłaścicieli udziałów w budynku teatru oraz przejście i włączenie wiślickiego Muzeum Regionalnego w struktury Muzeum Narodowego w Kielcach były najpoważniejszymi przedsięwzięciami finansowo – organizacyjnymi w ubiegłym roku – podkreślała podczas posiedzenia Zarządu Województwa **Małgorzata Kowalińska**, wicedyrektor Departamentu Promocji, Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego.

Podczas posiedzenia Zarząd Województwa przyjął informację o sytuacji finansowej instytucji kultury w okresie 12 miesięcy 2016 roku. Chodzi o Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Wsi Kieleckiej, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Kielcach, Filharmonię Świętokrzyską, Teatr im. S. Żeromskiego, Wojewódzki Dom Kultury oraz Europejskie Centrum Bajki w Pacanowie. W instytucjach tych na koniec ub. roku zatrudnionych było w sumie 607 osób (593,50 etatu), w tym 317 pracowników administracji i obsługi (310,40 etatu). Najwięcej osób (152) pracuje w Muzeum Narodowym w Kielcach, najmniej (35) - w ECB w Pacanowie.

Przekazywane przez samorząd dotacje instytucje kultury przeznaczają na pokrycie bieżących wydatków oraz organizację statych przedsięwzięć, wydarzeń, koncertów, wystaw, czy – jak w przypadku **Teatru S. Żeromskiego** - udział w festiwalach i przeglądach teatralnych

Ciekawy repertuar i znani soliści przyciągają melomanów na koncerty Filharmonii Świętokrzyskiej

m.in. w Festiwalu TEMPO w Rio de Janeiro oraz w São Paulo, Festiwalu Nowego Teatru w Rzeszowie, w akcji 60 + Kultura, na realizację lekcji teatralnych czy nagranie dla TVP kultura spektaklu pt. Dzieje grzechu.

Muzeum Narodowe w Kielcach realizowało w 2016 r. wiele przedsięwzięć związanych z Rokiem Sienkiewiczowskim (m.in. wystawę w Senacie RP), ale też warsztaty rodzinne, spotkania z cyklu Niedziela w Muzeum czy lekcje muzealne. Z kolei **Wojewódzka Biblioteka Publiczna** wykorzystwała pieniądze m.in. na organizację warsztatów komputerowych pt. „E-aktywni w bibliotece”, promocję książek czy przeprowadzenie konkursu pt. „Mistrz pięknego czytania - ku pokrzepieniu serc”

Europejskie Centrum Bajki przeznaczyło samorządową dotację m.in. na organizację warsztatów pn. Sekrety elektro-

niki, działalność kina Szkatułka, czy też na organizację 7. Zjazdu Postaci Bajkowych. Z kolei Wojewódzki Dom Kultury sfinansował z niej m.in. działalność kina Fenomen, organizację giełdy kolekcjonerskiej, Festiwalu im. Henryka Morysa i Andrzeja Litwina, warsztatów rękodzieła artystycznego czy organizację IX Świętokrzyskiego Przeglądu Plastyki Nieprofesjonalnej.

Filharmonia Świętokrzyska z przekazanych pieniędzy przygotowała cykl koncertów kameralnych dla szkół i przedszkoli, wieczorów filmowych i

koncertów rodzinnych. Natomiast **Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach** zorganizowało wystawy, m.in. „A pod Jeruzalem nowa szopka była... Święta Bożego Narodzenia w zwyczajach i sztuce ludowej”, „Tajniki ludowej medycyny w przekazach ks. Władysława Siarkowskiego”, „Zła się nie ulęknę...” oraz cykl spotkań historycznych: Suchedniowski Tryptyk Historyczny. Ludzie - Wydarzenia - Przedmioty.

Iwona Sinkiewicz-Potaczała

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, 25-516 Kielce, aleja IX Wieków Kielce 3

Redakcja: Biuro Komunikacji Społecznej, tel. 41 343 90 37
www.sejmik.kielce.pl e-mail: nasz.region@sejmik.kielce.pl

Redaktor Naczelny: Dariusz Detka

Redaguje zespół: Małgorzata Niewczas-Sochacka, Robert Siwiec, Iwona Sinkiewicz, Paulina Strojna

Skład i druk: Digital Art Studio www.digitalartstudio.pl

Pracownicy urzędu zaśpiewali i zagraли dla Franka

Kolędy i pastorałki w oryginalnych i porywających aranżacjach w wykonaniu pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego usłyszeli uczestnicy koncertu „Marszałkowskie Kolędowanie – Niech Boże Narodzenie w nas trwa” 3 lutego w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach.

Publiczność gromkimi brawami nagrodziła marszałka województwa Adama Jarubasa, który solo zaśpiewał pastorałkę

„Marzenie” oraz wystąpił w duecie z muzykalnym radnym Sejmiku Leszkiem Wawrzyłą. W damskim duecie muzycznie

zaprezentowały się Karolina Jarosz, zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej i radna Sejmiku Ewelina Bień.

Zespół Departamentu Polityki Regionalnej

Publiczność dopingowała kolegów na scenie

Po koncercie publiczność została zaproszona na słodki poczęstunek, który także przygotowali urzędnicy

Ciekawe widowisko zapewniły występy dwóch zespołów stworzonych z departamentów: Departamentu Polityki Regionalnej, który wykonał trzy bardzo znane i powszechnie lubiane kolędy: „Lulajże Jezuniu”, „Przybieżeli do Betlejem”, „Kolędnicy wędrownicy” oraz Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, który porwał publiczność brawurowym wykonaniem pastorałki „Gore gwiazda Jezusowi”.

Koncert miał charakter charytatywny, podczas wydarzenia zbierano środki na pomoc Frankowi Kołodziejowi z gminy Solec Zdrój oraz podopiecznym świetlic środowiskowych. Franek urodził się 6 lutego 2015 roku z zespołem wad wrodzonych m.in. wrodzonym brakiem gałki ocznej (prawej) oraz torbielą skórzastą rogówki (oko lewe), z wodogłowiem, agenezją ciała modzelowatego, torbielą śródmózgową, niedorozwojem małżowiny usznej, rozszczepem podniebienia. Franiu wymaga ciężkiego, kosztownego leczenia.

Bilety na koncert zostały zamienione na kapsle, pomoce szkolne, gry oraz książki. W efekcie zebrano 1000 kilogramów nakre-

Radni Sejmiku Ewelina Bień i Leszek Wawrzyła

tek, 344 książek oraz około 700 przyborów szkolnych: kredek, gier, plasteliny, bloków, plecaków itp. Zostaną one przekazane dla podopiecznych świetlic środowiskowych.

W koncercie na scenie wystąpili także: Katarzyna Bryła, Anna Gębska, Joanna Bryła-Lech, Ilona Pałyga, Kamila Jacewicz-Marciniak.

Po koncercie publiczność została zaproszona na słodki poczęstunek, który także przygotowali urzędnicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

P.S./R.S.

Maszałek Adam Jarubas wykonał pastorałkę pt. „Marzenie”

Joanna Bryła-Lech

Wspólne śpiewanie dla Franka

Teatr przed rewolucją

– Dla kogo ja robię teatr, dla jakiej widowni – to pytanie zadają sobie prawie codziennie. I co robić, żeby repertuar był w miarę ambitny, a żeby jednocześnie nie tracić widzów – pyta Michał Kotański, od roku dyrektor Teatru im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, choć wie, że na te pytania nie będzie jednoznacznej odpowiedzi. Za sobą ma rok bardzo intensywnej pracy w nowym miejscu, rok, który upłynął przede wszystkim pod znakiem zmian i dużego tempa. A przed sobą – prawdziwą rewolucję, bo kierowaną przez niego placówkę czeka generalna przebudowa, w czasie której teatr przez trzy lata będzie musiał normalnie funkcjonować w tymczasowej siedzibie.

Wielkie wyzwanie dla architektów

Na początku lutego Teatr im. S. Żeromskiego w Kielcach we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddział Kielce ogłosił konkurs na „opracowanie koncepcji architektonicznej przebudowy, rozbudowy i nadbudowy zabytkowego obiektu” przy ul. Sienkiewicza. Zmiany mają być bardzo poważne. Pogodzenie wymogów konserwatorskich i potrzeb technicznych nowoczesnego teatru na pewno będzie ogromnym wyzwaniem dla twórców koncepcji architektonicznych.

Warunki konkursu mówią m. in. o przebudowie dużej sceny razem z całym zapleczem, co musi pociągnąć za sobą ingerencję w dotychczasowy układ pomieszczeń. Obecne możliwości bardzo ograniczają reżyserów, zdarzało się, że wyłącznie z powodów technicznych rezygnowano z zapraszania spektakli gościnnych. – Mam nadzieję, że to się remoncie zmieni. Oczywiście wielkość sceny pozostanie ta sama i dużych inscenizacji nie zaprosimy, ale będziemy technicznie przygotowani na współczesne oczekiwania reżyserów. Może uda się uruchomić sztankiety, delikatnie podwyższyć dach, tak żeby dekoracje mogły wyjeżdżać do góry, co jest teraz niemożliwe. Przydałaby się zapadnia, która również umożliwi zmianę scenografii, znikanie lub wyjeżdżanie

aktorów. To powinien być dzisiaj standard – mówi dyrektor **Michał Kotański**.

Poza tym musi się znaleźć miejsce dla małej sceny z prawdziwego zdarzenia, ponieważ obecna funkcjonuje w zaadaptowanej przestrzeni foyer. Taka prowidzorka nie pozwala na robienie spektakli, przy których są większe wymagania techniczne. Kolejne punkty na liście życzeń to odpowiednie miejsce na salę prób oraz uporządkowanie funkcji innych pomieszczeń administracyjnych i technicznych, które są dziś „rozrzucone” po całym budynku, co nie ułatwia organizacji pracy. To ogólne założenia, o szczegółach będzie można mówić w lipcu, po rozstrzygnięciu konkursu.

Władze teatru liczą, że zgłoszą się dobre pracownice z ciekawymi propozycjami. – Jest spore zainteresowanie. Od znajomych dostałem nawet screen informacji o naszym konkursie z włoskiej strony dla architektów, o której słyszałem, że jest kultową stroną i która wypromowała konkurs na projekt szczecińskiej filharmonii – mówi dyrektor Kotański.

Wyścig z czasem po pieniądze

Rozpoczęcie prac wstępnie planowane jest w połowie 2018 roku. Wszystko zależy od tego, kiedy uda się pozyskać środki. Koszt remontu jest szacowany na około 55 mln zł. Pomysłów na źródła finansowania tej inwestycji jest

Nieuregulowane sprawy właścicielskie przez prawie 20 lat blokowały wyczekiwane inwestycje w kieleckim Teatrze

kilka. Przede wszystkim jest ona wpisana do kontraktu terytorialnego, w ramach którego można pozyskać środki unijne. Niestety, wszystko wskazuje na to, że placówka prawdopodobnie nie zdąży z przygotowaniem dokumentacji do najbliższego konkursu, który ma być ogłoszony w marcu i w którym mogą startować instytucje wpisane do kontraktów terytorialnych. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwo Rozwoju postanowiły bowiem przyspieszyć w tym roku procedury związane z wydawaniem unijnych pieniędzy. Tymczasem dopiero pod koniec ubiegłego roku kieleckiemu Teatrowi udało się uregulować sprawy własnościowe związane z siedzibą, które ciągnęły się prawie 20 lat. – Mamy informacje z Ministerstw, że być może w tym naborze nie zostaną wykorzystane wszystkie środki, więc do kolejnego naboru byłibyśmy gotowi z pełną dokumentacją – mówi Michał Kotański.

Są też inne scenariusze. Pod koniec 2017 roku powinna otworzyć się możliwość aplikowania o środki z funduszy norweskich, skąd można pozyskać nawet trochę więcej niż z kontraktu terytorialnego. Ponadto byłaby możliwość połączenia tego źródła finansowania ze środkami europejskimi z Regionalnego Programu Operacyjnego, rozbijając remont na dwa etapy.

Walka o pieniądze trwa, dlatego zdaniem dyrektora Kotańskiego za wcześniej, by zajmować się na tym etapie sprawą zastępczego lokalu na czas remontu. Były na razie wstępne rozmowy o możliwości wystawiania spektakli w kieleckim Centrum Kultury, ale na konkretne uzgodnienia pomiędzy władzami Kielc, które są właścicielem KCK, a samorządem województwa, który jest organem założycielskim Teatru, przyjdzie czas, gdy będzie znana faktyczna data rozpoczęcia prac.

– Na pewno w ciągu tych trzech lat remontu teatr musi funkcjonować normalnie, muszą się odbywać spektakle, premiery. Zniknięcie teatru z przestrzeni miasta na ten czas byłoby dla nas katastrofą i trudno byłoby potem ponownie przyzwyczajać widzów do siebie – mówi dyrektor. – Wcześniej pracowałem w teatrach, które podobną rewolucję już przechodziły i widziałem z bliska jak to wygląda. Wiem, że jest to do opanowania, ale wiem jednocześnie, że to duże wyzwanie i ogrom pracy – dodaje.

Teatr to ludzie

Jak zapewnia dyrektor, w czasie przebudowy myślenie o sprawach artystycznych nie może zejść na drugi plan. Unowocześniona siedziba otworzy nowe możliwości, ale trzeba pamiętać, co jest istotą teatru. – Teatr to przede wszystkim ludzie – aktorzy, reżyserzy i wszyscy wokół. O tym każdy dyrektor musi pamiętać. Zależy mi, żeby zapraszać do współpracy takich reżyserów, o których wiem, że się dogadają z zespołem, którzy mają coś ciekawego do powiedzenia o świecie i którzy mają warsztat, żeby to przelożyć na scenę. Takich, którzy są czujni na współczesność i o których wiem, że zrobią ciekawe spektakle – mówi Michał Kotański.

W obecnym sezonie pracował w Kielcach uznany reżyser

Grzegorz Wiśniewski, którego spektakl – „Harper” Simona Stephensa – stał się obecnie „eksportowym” hitem; był pokazywany na Festiwalu Nowego Teatru w Rzeszowie, są kolejne zaproszenia, m. in. na Warszawskie i na Olsztyńskie Spotkania Teatralne. Sukcesem było też „Zachodnie wybrzeże” Bernarda-Marie Koltèsa w reżyserii **Kuby Kowalskiego**, którego nazwisko również jest znaczące we współczesnym teatrze. Dyrektor Kotański ma nadzieję, że po przebudowie reżyserzy z tej półki będą chętnie pracować w Kielcach, mając znacznie lepsze niż dziś warunki do tworzenia spektakli.

Równie ważne jest systematyczne budowanie dobrego zespołu aktorskiego, który jest jądrem teatru. Do stałego zespołu w ostatnim czasie dołączyły **Magda Grąziowska** i **Anna Antoniewicz**, gościnnie występują: **Bartłomiej Cabaj**, **Adrian Brząkała**, **Maciej Kulig**, **Jacek Mąka**, **Kacper Sasin**, **Piotr Stanek** czy **Julia Trembecka**. Michał Kotański ma nadzieję, że finanse pozwolą, by w następnych sezonach poszerzać ten krąg nowych twarzy, tym bardziej, że pojawiła się propozycja współfinansowania Teatru przez Ministerstwo Kultury; szczegóły być może skryształizują się w przyszłym roku.

Wrażliwość na współczesne sprawy

Pytanie o to, dla kogo robi się teatr, trzeba sobie zadawać codziennie, bo teatr bez widza nie ma sensu. – Żyjemy w świecie, w którym wszystko się bardzo szybko dzieje. Trzeba być czujnym na to, co się wydarza wokół i reagować, również na zmieniającą się wrażliwość widzów. Jeszcze niedawno teatry ogłaszały sezony tematyczne, ale okazuje się, że one bardzo szybko się dezaktualizują – podkreśla dyrektor Kotański. Dodaje, że trzeba brać również pod uwagę specyfikę miejsca – czym innym jest tworzenie teatru w Warszawie, gdzie takich instytucji jest wiele i sprofilowanie repertuaru może się sprawdzić, a czym innym jest prowadzenie teatru, który jest jedynym teatrem dramatycznym w województwie i powinien zaspokajać różnego rodzaju gusta.

– Po roku pracy tutaj widzę, że zarządzanie teatrem i budowanie ciekawego teatru to długi proces. Na razie przez ten czas zorientowałem się, jak ta struktura funkcjonuje, próbując równocześnie wprowadzać swoje zmiany – mówi dyrektor. Zmiany zaczęły się od spraw bardzo istotnych w obecnych czasach, czyli zmian w modelu komunikacji z otoczeniem. Efektem są nowa szata graficzna, nowa strona internetowa, logo, materiały promocyjne zaprojektowane przez Pawła „Nowika” Nowickiego. Za minimalizmem i oszczędnością nowej grafiki stoi wizja teatru jako areny prezentacji wolnych myśli. Pojawiły się też mocne akcenty na inną formę komunikowania z widzem – poprzez Facebook, Instagram i Twitter. Teatr stara się też zintensyfikować obecność ze swoimi materiałami na największych kieleckich uczelniach – Uniwersytecie Jana Kochanowskiego i na Politechnice Świętokrzyskiej.

- Trzeba być czujnym na zmieniającą się rzeczywistość - mówi Michał Kotański, dyrektor Teatru im. S. Zeromskiego w Kielcach

W 2016 roku udało się utrzymać liczbę widzów – spektakle obejrzało ponad 46 tys. osób. – Uważam to za sukces w sytuacji, kiedy wyjeżdżamy sporo na festiwale, co oznacza, że mniej gramy u siebie, w sytuacji, kiedy jednak troszeczkę się zmienia profil spektakli, a mimo tego widownia nie odplywa. Na przykładzie innych teatrów w kraju można zaobserwować, że zmiana profilu skutkuje czasem gwałtownym odplywem widzów. Nam się udało tego uniknąć – podsumowuje dyrektor.

Do końca sezonu...

Do końca sezonu...

...zobaczymy jeszcze cztery premiery: spektakl muzyczny „Zaucha. Welcome to the „pl”” Zuzy Bućko i Szymona Bogacza w reżyserii Adama Biernackiego; komediowy „Zabić celebrytę” Radostawa Paczochy w reżyserii Gabriela Gietzkiego; „Opowieści Lasku Wiedeńskiego” Ödöna von Horvátha, koprodukcję z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną w reżyserii Michała Kotańskiego oraz „Wampira” Władysława Reymonta w adaptacji Radostawa Paczochy, również w reżyserii dyrektora Kotańskiego. Sezon tradycyjnie zakończy się kolejną edycją Plebiscytu Publiczności „O Dziką Różę”.

Joanna Majewska

„Harper” Simona Stephensa w reżyserii Grzegorza Wiśniewskiego jest jednym z największych sukcesów obecnego sezonu, zapraszany na znaczące festiwale teatralne

Prawnik radzi...

Wspólnie ze Zbigniewem Stefańczykiem, radcą prawnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach, pomagamy rozwiązywać problemy prawno-administracyjne, z którymi w swojej pracy spotykają się świętokrzyscy sołtysi. W niniejszym wydaniu odpowiadamy na kolejne nadesłane przez Państwa pytania.

Sołtys z powiatu kieleckiego: – Czy sołtys każdorazowo musi być powiadamiany o sesji rady gminy? Czy ma on prawo zabierać głos w dyskusji na temat problemów występujących w gminie?

Zbigniew Stefańczyk

Zbigniew Stefańczyk: – Uprawnienia przewodniczącego jednostki pomocniczej określone zostały w artykuł 37 a ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (Dz. U. 2016 poz. 446), który mówi: „Przewodniczący organu wykonawczego jednostki pomocniczej może uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa udziału w głosowaniu. Przewodniczący rady gminy jest każdorazowo zobowiązany do zawiadamiania, na takich samych zasadach jak radnych, przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej o sesji rady gminy”.

Zgodnie z artykułem 20 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy sesje rady gminy są zwoływane przez przewodniczącego w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na kwartał. Do zawiadomienia o zwołaniu sesji powinien zostać dołączony porządek obrad wraz z projektami uchwał – a więc sołtys musi być zawiadamiany o planowa-

nej sesji na takich samych zasadach jak radni gminy.

Sołtys ma prawo uczestniczyć w każdej sesji rady gminy, jednak nie musi korzystać z takiego uprawnienia. Prawo zabierania głosu przez sołtysa regulują przepisy statutu gminy. Mogą one przewidywać prawo zabierania głosu przez sołtysa we wszystkich sprawach dotyczących działalności gminy, ale mogą ograniczać to prawo do spraw bezpośrednio dotyczących jednostek pomocniczych – sołectw.

Sołtys z powiatu kazimierskiego: – Czy jest możliwa realizacja inwestycji przez dwa sołectwa, przy współfinansowaniu z dwóch połączonych funduszy sołeckich? Czy należy przygotować wspólny wniosek do rady gminy? Jak wyglądają procedury w takim przypadku?

Zbigniew Stefańczyk: – Sołectwa z tej samej gminy mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, łącząc swoje fundusze sołeckie. Mówi o tym art. 6. ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. 2014 poz. 301 ze zm.).

Należy podkreślić, że każde z sołectw zamierzających realizować wspólne przedsięwzięcie odrębnie uchwała wniosek, wskazujący przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na obszarze danego sołectwa lub innego sołectwa w danej gminie.

W przypadku gdy sołectwa planują łączenie funduszy przy realizacji wspólnego przedsięwzięcia, obowiązujące procedury i terminy są takie same jak w przypadku samodzielnie przygotowywanego wniosku.

Wnioski uchwalone przez zebranie wiejskie, z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa, sołtysi powinni przekazać wójtowi do 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, w celu uwzględnienia ich w projekcie budżetu gminy. Należy pamiętać,

że wniosek złożony z naruszeniem terminów podlega odrzuceniu.

Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków określonych dla danego sołectwa na podstawie informacji o wysokości przypadających danemu sołectwu środków, przekazanej przez wójta w terminie do dnia 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy. We wniosku należy podać oszacowanie kosztów planowanej inwestycji wraz z uzasadnieniem.

Ustawa o funduszu sołeckim nakłada na sołectwo wymóg uchwalenia wniosku przez zebranie wiejskie, co oznacza, że należy udokumentować, iż zebranie było prawomocne. Do wniosku należy zatem dołączyć uchwałę zebrania wiejskiego o uchwaleniu wniosku, listę obecności uprawnionych mieszkańców wraz z podpisami tych, którzy uczestniczyli w głosowaniu, oraz protokół z zebrania wiejskiego podpisany przez protokolanta i przewodniczącego zebrania wiejskiego – sołtysa.

Wójt w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku może go odrzucić, jeśli wniosek jest wadliwy, jednocześnie informując sołtysa o tym fakcie. Odrzucony wniosek zebranie wiejskie może ponownie uchwalić, a sołtys w ciągu 7 dni od otrzymania informacji, że wniosek jest wadliwy, przekazuje radzie gminy poprawiony wniosek za pośrednictwem wójta. Rada gminy rozpatruje wniosek w ciągu 30 dni od jego otrzymania.

W trakcie roku budżetowego (jednak nie później niż do 31 października) sołectwo może złożyć wniosek o korektę zadań przewidzianych do realizacji w ramach funduszu sołeckiego. Korekta taka nie może jednak dotyczyć zwiększenia wydatków inwestycyjnych ustalonych w pierwotnym budżecie.

Pytania do prawnika sołtysi mogą przysyłać drogą mailową na adres: nasz.region@sejmik.kielce.pl lub pocztą na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Biuro Komunikacji Społecznej, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.

- Drodzy państwo, przepisu na tę wspaniałą kielbasę nie wolno nikomu zdradzić! Biuro Spraw Obronnych, Bezpieczeństwa i Ochrony Informacji zamknie go w sejfie.

Idzie Grześ przez wieś,
Worek piasku niesie,
A przez dziurkę piasek ciurkiem
Sypie się za Grzesiem...

- Jak my zaśpiewamy to... sivy dym!

DPR – Departament
Polityki Rozśpiewanej.

- Chcecie bajki?
Oto bajka...

- Panowie sobie trochę porysują, a ja w tym czasie opowiem państwu dowcip...

- Kiedyś też byłam taka maleńka. Serio!

Publikujemy kolejne zdjęcie miejsca położonego w województwie świętokrzyskim wykonane z „lotu ptaka”. Państwa zadaniem jest odgadnięcie, co to za miejsce i w jakim mieście się znajduje. Odpowiedzi prosimy nadsyłać listownie na adres redakcji **do 17 marca br.** Wśród czytelników, którzy prawidłowo rozwiążą naszą zagadkę, rozlosujemy nagrody.

Miło nam poinformować, że upominki za poprawne odpowiedzi dot. fotografii opublikowanej na ostatniej stronie „Naszego Regionu” nr 1 (121)/2017 otrzymują: **Hanna Rydz** z Ostrowca Świętokrzyskiego i **Anna Kwiecień** z Nosowa-Kolonii. Na zdjęciu znajdował się oczywiście **fragment Parku Zdrojowego w Busku-Zdroju**. Prosimy Panie o kontakt z redakcją (nr tel. 41 343 90 37) w sprawie odbioru nagród.